

Sygn. akt I ACa 356/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Adam Jewgraf (spr.)
Sędziowie:	SSA Beata Wolfke - Kobzar SSA Walter Komorek
Protokolant:	Joanna Skuza

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **M. W. (1), M. W. (2), J. W.**

przeciwko (...) **SA w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 23 listopada 2011 r. sygn. akt I C 340/10

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo M. W. (1), M. W. (2) oraz J. W. skierowane przeciwko (...) SA w S. o zapłatę na rzecz powodów zadośćuczynienia, odszkodowania oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku (pkt I). Orzekając o kosztach postępowania zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Opolu tytułem kosztów postępowania od powoda: M. W. (1) kwotę 1.563,86 zł, od powódki J. W. kwotę 3.351,86 zł i od powoda M. W. (2) kwotę 535,86 zł.

W ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Rozstrzygając o żądaniu w zakresie zadośćuczynienia Sąd I instancji oparł przede wszystkim na wydanych w sprawie opiniach biegłych: neurochirurga oraz psychologa, z których wynika jednoznacznie, iż powodowi nie doznali żadnego uszczerbku na zdrowiu zarówno w sferze fizycznej jak i psychicznej, a podnoszone przez powodów schorzenia nie mają związku przyczynowego z doznanym wypadkiem. Tymczasem przyznanie zadośćuczynienia zgodnie z treścią art. 445 k.c. jest uzależnione od wystąpienia trzech przesłanek, a mianowicie wystąpienia zdarzenia, szkody i normalnego związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą, natomiast powodowie nie ponieśli szkody w rozumieniu uszczerbku na zdrowiu, brak też normalnego związku przyczynowego między zdarzeniem a krzywdą, jaką doznali

powodowie. Jakkolwiek sam wypadek wywołał u poszkodowanych poczucie krzywdy, jednakże zdaniem tego Sądu rozmiar tej krzywdy winien zostać zrekomensowany wyplaconą przez pozwanego w trakcie likwidacji szkody kwotą zadośćuczynienia. Żądanie zasądzenia wyższych kwot tytułem zadośćuczynienia w oparciu o materiał zgromadzony w sprawie jak i w oparciu o treść art. 444 i 445 k.c. było bezzasadne .

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że skoro ustalono, iż brak jest związku przyczynowego między zdarzeniem a dolegliwościami i schorzeniami występującymi u powodów, to bezpodstawne okazało się również żądanie zasądzenia odszkodowania w wysokości kosztów dojazdów na leczenie, jak również zasądzenia kwot związanych z utraconym zarobkiem oraz renty wyrównawczej. W sprawie zostało udowodnione, aby fakt pozostawania przez powodów na zwolnieniu lekarskim pozostawał w związku z wypadkiem.

Sąd I instancji oddalił żądanie powodów zwrotu kosztów wypożyczenia samochodu oraz holowania samochodu po wypadku, bowiem powodowie nie udowodnili, aby istniała konieczność tak wypożyczenia samochodu, jak również holowania go po wypadku. Samo dołączenie dopiero pod koniec procesu do akt sprawy rachunków z tym związanych nie stanowi dowodu konieczności poniesienia tych kosztów.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań powodów, bowiem okoliczności na jakie zostali zawnioskowani zostały już wykazane opiniami biegłych.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 98 k.p.c.

Od wyroku apelację wywiedli powodowie M. i J. W..

Orzeczenie zaskarżyli w części, a mianowicie w zakresie oddalającym powództwo M. W. (1) o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów dojazdów oraz utraconych dochodów, a także w zakresie oddalającym powództwo J. W. o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, odszkodowanie w zakresie poniesionych kosztów parkingu, utraconych dochodów oraz kosztów wypożyczenia samochodu zastępczego.

Powodowie zarzucili:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 322 k.p.c. przez nienależyte rozważenie wszystkich okoliczności sprawy świadczących o występujących w dalszym ciągu u powodów M. W. (1) i J. W. negatywnych zmianach zdrowotnych w związku z wypadkiem, jakiemu ulegli w dniu 19.12.2008 r.

- art. 233 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, z pominięciem dowodu z dokumentacji medycznej, oświadczeń powodów, faktur świadczących o doznanych przez powodów urazach, procesie i intensywności jego leczenia oraz wydatkach ponoszonych w związku z wypadkiem, a nadto w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego myślenia, na co wskazuje fakt, że Sąd skupił się wyłącznie na dowodach z opinii biegłych nie konfrontując ich z dowodami w postaci dokumentacji medycznej;

2. naruszenie prawa procesowego przez oddalenie wniosków dowodowych z zeznań świadka V. K., przesłuchania powodów oraz dowodu z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji.

Formułując powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w części dotyczącej M. W. (1) przez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, odszkodowania tytułem poniesionych kosztów dojazdów w wysokości 1.412,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz z tytułu utraconych zarobków kwoty 3.780 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, natomiast w części dotyczącej J. W. przez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zadośćuczynienia w kwocie 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów parkingu w

wysokości 1.122,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z tytułu utraconych zarobków kwoty 15.761,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz z tytułu kosztów wypożyczenia samochodu zastępczego w wysokości 4.196,80 zł, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Opolu oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty skarżących dotyczące naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., przejawiające się ich zdaniem w braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd I instancji materiału dowodowego oraz nienależytej ocenie dowodów z opinii biegłych. W konsekwencji uznając, iż wszelkie ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji były prawidłowe i znajdowały oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, Sąd Apelacyjny przyjął je za podstawę swojego rozstrzygnięcia.

Przechodząc do oceny owych zarzutów na wstępie wskazać trzeba, iż według ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska, zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystniejszych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, oceny materiału dowodowego (post. SN z dnia 10.01.2002 r., sygn. II CKN 572/99). Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia związków przyczynowo – skutkowych, przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak SN w wyroku z dnia 27.09.2002 r., sygn. II CKN 817/00).

W rozpoznawanej sprawie okoliczności takie nie zaistniały. Sąd Okręgowy, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, uwzględniającego zasady rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całokształcie zaoferowanego przez strony materiału dowodowego. Dokonując zaś oceny tak zebranego materiału dowodowego nie naruszył reguł swobodnej oceny dowodów wyznaczonych treścią przepisu art. 233 k.p.c., a w szczególności zasad logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego.

Wbrew wątpliwościom skarżących trafne było oparcie się przez Sąd I instancji, przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy na opiniach biegłych z zakresu neurochirurgii oraz psychologii, a podnoszone w apelacji zarzuty w zakresie nienależytej oceny opinii przez ten Sąd i braku skonfrontowania jej z pozostałym, zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, nie znajdują uzasadnienia. Zgodzić się trzeba ze skarżącymi, że dowód z opinii biegłego podlega ocenie sądu (art. 233 § 1 k.p.c.). Tym niemniej nie można pomijać, że dowód z opinii biegłego nie jest dowodem subsydiarnym, przeciwnie Sąd dopuszcza dowód z opinii biegłego zawsze wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne są wiadomości specjalne (art. 278 § k.p.c.), a ocena czy powodowie odnieśli uszczerbek na zdrowiu wskutek wypadku, jakiemu ulegli w dniu 19.12.2008 r., konieczna dla rozważenia zasadności żądania zadośćuczynienia oraz odszkodowania, niewątpliwie wymagała wiadomości specjalnych. Z tych też przyczyny nie jest rolą Sądu ocena opinii biegłego pod kątem jej zgodności z dokumentacją medyczną oraz prowadzonym leczeniem, ocena Sądu nie może wkraczać w sferę wiedzy specjalistycznej. Sąd dokonuje natomiast oceny opinii biegłego na podstawie kryteriów zgodności z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia skuteczności wyrażonych w niej wniosków, bez, co raz jeszcze należy podkreślić, wkraczania jednakże w sferę wiedzy specjalistycznej (por. wyrok SN z dnia 19.12.1990 r., I PR 148/90, OSP 1991, z. 11–12, poz. 300; postanowienie SN z dnia 7.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64; wyrok z dnia 15.11.2000 r., IV CKN 1383/00, LEX nr 52544; wyrok SN z dnia 7.04.2005 r., II CK 572/04, LEX nr 151656). Aby ocena taka w ogóle była możliwa przyjmuje się, że integralnymi elementami treści

każdej prawidłowo sporządzonej opinii winny być: sprawozdanie z dokonanych czynności i spostrzeżeń, odpowiedzi na postawione biegłemu pytania, udzielone w sposób kategoryczny i jego wnioski oraz uzasadnienie pozwalające na sprawdzenie przez sąd logicznego toku rozumowania. Opinia powinna być także wyczerpująca, a zatem odnosić się do wszystkich kwestii zawartych w tezie dowodowej postanowienia sądu (por. wyrok SN z dnia 19.05.1998 r., II UKN 55/98, OSNAPiUS 1999, nr 10, poz. 351), zawierać uzasadnienie sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały także dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych.

Powyższe uwagi, w ocenie Sądu Apelacyjnego, prowadzą do wniosku, że opinie biegłych W. P. i J. P. są kategoryczna, rzeczowe, wyczerpujące, należycie uzasadnione, a przy tym zostały wydane po przeprowadzeniu przez biegłych badania poszkodowanych oraz z uwzględnieniem całej dostępnej i przedstawionej przez powodów dokumentacji medycznej. Tym samym opinie te uznać należy za przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy i mogły one stanowić podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Co więcej powodowie zgłosili zastrzeżenia do opinii, sformułowali szereg dodatkowych pytań do biegłego W. P., który do tych zarzutów się ustosunkował i wyczerpująco wyjaśnił, iż aktualne schorzenia powodów nie są wynikiem wypadku, jakiemu ulegli w dniu 19.12.2008 r.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalenia faktyczne Sądu I instancji, oparte o treść opinii biegłych, z których jednoznacznie wynika, że u powodów tak w sferze fizycznej, jak i psychicznej nie stwierdzono zmian pourazowych, nie stwierdzono żadnego uszczerbku na zdrowiu. Tym samym występujące u powodów M. i J. W. różnego rodzaju schorzenia nie powstały w wyniku wypadku, jakiemu powodowie ulegli w dniu 19.12.2008 r., a tym samym nie znajduje uzasadnienia żądanie wyrównania szkód stąd wynikłych przez pozwanego.

We wniesionej apelacji powodowie zakwestionowali również oddalenie przez Sąd I instancji wniosków dowodowych o przesłuchanie świadka V. K., przesłuchanie powodów oraz dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji, co zdaniem skarżących uniemożliwiło Sądowi I instancji dokonanie pełnych i wyczerpujących ustaleń faktycznych i oceny żądania zadośćuczynienia. Odnosząc się do powyższego zarzutu, w pierwszej kolejności zwrócić trzeba uwagę, iż powodowie, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, po oddaleniu owych wniosków dowodowych przez Sąd Okręgowy, nie zgłosili w tym zakresie żadnych zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. W konsekwencji tego zaniedbania faktycznie pozbawili się możliwości skutecznego podnoszenia na etapie postępowania apelacyjnego powyższego zarzutu. Wskazać bowiem trzeba, iż przepis art. 162 k.p.c. przewiduje prekluzję zarzutów dotyczących niektórych naruszeń prawa procesowego skutkującą, przy braku zgłoszenia przez stronę zastrzeżenia, bezpowrotną utratę możliwości powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu apelacyjnym, chyba że chodzi o przepisy prawa procesowego, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona nie zgłosiła zastrzeżeń bez swej winy (por. wyrok SN z 24.09.2009 r., IV CSK 185/09, M.Prawn. 2009/20/1082; uchwała SN z 27.10.2005 r., III CZP 55/05, niepubl.). Jednocześnie wskazać trzeba, iż zaistnienia tych ostatnich okoliczności apelujący nie próbowali nawet podnosić.

Niezależnie jednak od powyższego, zgodzić się trzeba z oceną Sądu I instancji, iż przeprowadzenie wskazywanych wyżej dowodów, tak z zeznań świadka, przesłuchania stron, jak również z opinii biegłego z zakresu rehabilitacji na okoliczności objęte wnioskami było zbędne. Zważywszy na wynik postępowania dowodowego, a mianowicie ustalenie, że powodowie w wyniku wypadku nie odnieśli żadnego uszczerbku na zdrowiu, a stwierdzone u nich zaburzenia nie pozostają w związku z tym zdarzeniem, stąd ustalenia dotyczące rehabilitacji powodów oraz zmiany ich życia po wypadku jawią się jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia.

W tym miejscu należy też przypomnieć, że pozwany wypłacił już powodowi M. W. (1) 4.500 zł oraz powodce J. W. kwotę 3.500 zł tytułem zadośćuczynienia. W kontekście opinii biegłych oraz okoliczności faktycznych sprawy należało dojść do przekonania, że kwoty te stanowią odpowiednią rekompensatę poniesionej przez powodów krzywdy.

Wreszcie powodowie zakwestionowali przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę dowodów wskazujących na wysokość utraconych przez powodów zarobków, jak również konieczność wypożyczenia samochodu zastępczego.

Zważyć zatem należy, że zgodnie z treścią art. 233 k.p.c. Sąd Okręgowy może również pominąć pewne dowody, o ile uzna je za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia. Skoro w sprawie zostało wykazane opiniami biegłych z zakresu

neurochirurgii oraz psychologii, że powodowie nie odnieśli uszczerbku na zdrowiu w wyniku wypadku z dnia 19.12.2008 r., to częściowa utrata przez nich możliwości zarobkowych i korzystanie ze zwolnień lekarskich z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia nie pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z tym zdarzeniem i tym samym nie mogła rodzić odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. W konsekwencji zbędne było prowadzenie dowodów wykazujących wysokość tak ujętej szkody.

Ocena zarzutów wskazujących na błędną ocenę Sądu I instancji w zakresie żądania zwrotu kosztów wypożyczenia samochodu zastępczego przez powodów wymaga wyjaśnienia, że z analizy uzasadnienia Sądu I instancji nie wynika, jakoby Sąd ten uznał, iż takie koszty nie pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem, a jedynie wskazał, że powodowie okoliczności tych nie udowodnili. Zwrócić trzeba uwagę, że żądanie w tym zakresie powodowie sformułowali dopiero w piśmie z dnia 8.11.2011 r., złożonym na rozprawie w dniu 9.11.2011 r. Zgromadzony dotychczas w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na wywiedzenie wniosku o istnieniu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tym wydatkiem a wypadkiem z dnia 19.12.2008 r. Wprawdzie w apelacji powodowie zarzucili, iż stanowisko to jest przedwczesne wobec oddalenia przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania stron, za pomocą którego powodowie zamierzali wykazać te okoliczności, jednakże tak sformułowany zarzut nie mógł doprowadzić do odmiennej oceny tego żądania przez Sąd Apelacyjny. Zważyć należy, o czym wyżej była już mowa, że powodowie, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wobec oddalenia ich wniosku dowodowego o przesłuchanie stron, nie zgłosili zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., a tym samym pozbawili się możliwości zgłaszania tego zarzutu procesowego w dalszym toku postępowania, także w postępowaniu apelacyjnym. Skoro zatem nie było możliwe uzupełnienie postępowania dowodowego i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, a przy tym był to jedyny środek dowodowy za pomocą którego skarżący chcieli dowodzić istnienia związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem z dnia 19.12.2008 r. a wydatkami na wynajem samochodu zastępczego, to oddalenie przez Sąd Okręgowy tak sformułowanego żądania jako nieudowodnionego, było trafne i musiało się ostać.

Z powołanych wyżej przyczyn Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku i apelację powodów M. i J. W. oddalił jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.